

Lausunto

13.01.2022

11720/11.00.00/2021

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Lausun suunnitelmasta allaolevien alaotsikoiden alle

Mikäli vastasit yhtyäsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

-

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

2b Liikenne - avovastaus

Valtion tulee tukea vahvemmin suurten kaupunkiseutujen kestävän liikkumisen hankkeita, sillä suuret kaupunkiseudut ovat avainasemassa päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa. Ilmastotavoitteisiin pääseminen kytkeytyy kaupunkisuunnittelun tavoitteisiin. Viihtyisien ja houkuttelevien asuin- ja työympäristöjen suunnittelulta edellytetään entistä parempaa kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen sekä uusien liikkumispalveluiden ratkaisuja.

MAL-sopimusten uusi asuntotuotanto edellyttää isoja panostuksia kestävästä liikkumisesta infraan. MAL-suunnittelussa pääpaino on uusissa hankkeissa, kuten raideliikenteen kehittämisessä. Tulisi olla olemassa mekanismi, joka mahdollistaisi tasokorotuksen muun muassa nykyisen pyöräverkon laadun parantamiselle kaupungin verkolla. Tämä tulisi huomioida valtion investointiohjelmassa. Myös citylogistiikan kehittäminen voisi heijastua vahvemmin suunnitelmaan.

Seutukohtaisista liikenteen päästöskenaarioista olisi kaupungeille hyötyä, sillä valtiotason keskiarvot eivät ole riittäviä. Osana liikenneverkon strategisesta tilannekuvaa voisi käsitellä vuosittain ilmastopäästöjen tavoitteita ja toteumaa seudullisesti.

Maatalous

3a Maataloutteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

3b Maatalous - avovastaus

-

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

Uudis- ja korjausrakentamisen energiatehokkuusmääräyksiä tiukennettaessa 10 prosentilla tulee huomioida investointikustannusten kasvaminen. Kunnille tulisi tarjota taloudellista tukea, jotta tiukentuviin energiatehokkuusmääräyksiin päästään jatkossakin.

Kuntien omistamien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumisen tullut 10 prosentin korotus, joka nostaa tuen jatkossa 30–35 prosenttiin. Tämä koetaan hyvänä uudistuksena, joka vauhdittaa fossiilisista polttoaineista luopumista.

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

5b Työkoneet - avovastaus

Vetytalouden mahdollisuudet tulisi tuoda vahvemmin esiin työkoneiden politiikkatoimissa, sillä vihreä sähkö ja biokaasu eivät riitä työmaakone- ja kuljetuskaluston ainoiksi lähitulevaisuuden fossiilittomiksi mahdollisuuksiksi infran ja saatavuuden osalta.

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

6b Jätehuolto - avovastaus

-

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

7b F-kaasut - avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuteen ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

Yhdyskuntarakenteen ja kaavoituksen ilmastovaikutuksissa korostuvat suunnitelmassa hyvin vahvasti liikennejärjestelmän kehittäminen ja rakennusmateriaalit. Vaikka valtakunnallisesti kaupunkiseudut eivät ole hiilinielujen kannalta kaikkein keskeisin alue, on yhdyskuntarakenteen ja rakentamisen vaikutuksissa syytä vahvemmin tunnistaa myös vaikutukset hiilivarastoihin ja hiilinieluihin. Maankäytön suunnittelussa keskeistä on hahmottaa eri tekijöiden muodostamat kokonaispäästövaikutukset.

Kuntien energiatehokkuussopimus (KETS) on kunnille tärkeä keino saavuttaa energiankäytön tehostamistavoitteita. Sen rinnalla voisi mainita myös vuokra-asuntoyhteisöjen vapaaehtoisen energiatehokkuussopimuksen (VAETS), johon muun muassa Espoon suurin vuokranantaja, Espoon

Asunnot on sitoutunut. Myös VAETS-sopimuksen tulisi jatkossakin toimia vuokraasuntoyhteisöjen keinona saavuttaa energiankäytön tehostamistavoitteita.

Espoo pitää tärkeänä, että varmistetaan valtakunnallisesti kattavien ja yhtenäisten sekä loppukäyttäjille maksuttomien päästötyökalujen jatkuvuutta, päivitystä ja rahoitusta. Lisäksi tulisi turvata työkalujen jatkokehittäminen yhä käyttäjälähtöisemmäksi yhdessä loppukäyttäjien kanssa. Työkalujen käytettävyys kasvaisi käyttäjälähtöisemmän suunnittelun lisäksi sillä, jos niissä otettaisiin myös maankäytön suunnittelun aikajänne huomioon.

Toimenpiteissä tulisi olla myös kaavoitusta palvelevien, maksuttomien päästölaskentatyökalujen kehittäminen. Näillä tulee voida laskea suunnitelmien päästövaikutukset kuntaa pienemmällä alueella paikkatietopohjaisesti.

On hyvä, että selvitetään mahdollisuuksia ohjeistaa ympäristötilinpitoasioita siten, että kaikki ilmastotoimet näkyisivät kirjanpidossa selkeästi ja kannustavasti. Olisi toivottavaa, että toimenpide sisältäisi tilinpäätöksen lisäksi myös taloussuunnittelun parhaita käytäntöjä, jotta toimella olisi mahdollisimman ohjaava vaikutus.

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

10b Kulutus - avovastaus

-

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Yhdyn tämän osa-alueen esitettyihin lisätoimiin

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

Tarkasteltaessa mahdollisuuksia sisällyttää hankintalainsäädännön tavoitteisiin velvoite huomioida ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat, tulee kiinnittää huomiota siihen, että veloitteen täyttämisen todentaminen ei ole tulkinnanvaraista. On tärkeää, että kunnan hankintayksikölle on selkeää millä tasolla ja minkälaiset hankinnalle asetetut vaatimukset täyttävät veloitteen, jottei esimerkiksi hankinnoista tehtyjen hankinta- ja valitusten määrä kasvaisi.

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

-

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

-

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

-

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

-

Muita huomioita

15 Muita huomioita

On hyvä, että kuntien tärkeä rooli ilmastopolitiikan toimijoina on tunnistettu vahvemmin ilmastolaissa ja että keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa on yhtä lailla suoraan kunnille kohdennettuja toimenpiteitä.

Kunnat tulisi jatkossa ottaa vahvemmin mukaan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman valmisteluun, sillä kunnilla on merkittävä rooli ilmastotoimenpiteiden ideoijina, suunnittelijoina ja toteuttajina muun muassa maankäytön ja liikenteen suunnittelun kautta. Kunnilla on myös laaja asiakasrajapinta, jonka kautta muokata asukkaiden ilmastonmuutoksen hillintää edistävää käyttäytymistä.

Lausuntopyyntöjen tekemiseen olisi jätettävä kunnille enemmän aikaa. Kunnissa lausunnot menevät usein myös viralliseen päätöksentekoon ja prosessi sinne voi helposti kestää useita viikkoja, jopa yli kuukauden. Tämä seikka olisi tärkeää huomioida lausuntopyyntöjä pyydetessä.

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Laaksonen Maija
Espoon kaupunki - Kaupunginhallitus 10.1.2022 § 14